

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 71

Sobota, 8. septembra 1934

Leto IX

Brez delavstva ne gre

Varanje ali spoznanje? — Zadrega kapitalističnega gospodarstva narasča.

Najnovejši razvoj kapitalističnega gospodarstva potrjuje Marxove nauke. Zakaj kljub fašističnokapitalističnim poizkusom z diktaturo, da se sistem »reši«, prihaja ta v večjo in večjo krizo. Avtoritarna vodstva sama uvidevajo, da

z diktaturo samo še ni rešen kapitalistični gospodarski sistem.

Tako v Italiji, v Nemčiji kakor v Avstriji čujemo klic po pomoči. Vre tudi v Zedinjenih državah ameriških. Nemčija zahteva moratorij, češ, da sicer gospodarsko propade. Avstrija išče posojilo, ker ne more plačevati niti uradnih obveznosti. Zadolžena Italija je zopet znižala delavske plače za 5 do 10 odstotkov. Navedene države namreč najizraziteje poizkušajo rešiti svoje kapitalistično gospodarstvo z diktaturo. Vse te države pa prihajajo do prepričanja, da je v človeški družbi še drugi močnejši faktor delavstvo in da je treba tudi z njim računati.

Socialistično delavstvo in njega stranke imajo vsekakor najboljši namen: Zahtevale temeljno niso nikdar nič drugega, kakor

odpravo socialnih krivic.

In tej naravni zahtevi, ki edina more regulirati razvoj človeštva, se je kapitalizem uprl z brutalno silo in neglede na zakon, ustavo, prisego in moralno pravo udaril po delavstvu. Kapitalistični razred je s tem po nekaterih deželah navidez zatrl delavsko gibanje in ga oropal vseh ustanov in pravic, na način, da mu delavstvo ne more nikdar več le malo zaupati. Sicer delavstvo ni nikdar zaupalo kapitalizmu, ker sta si delavstvo in kapitalizem dva popolnoma nasprotujoča svetova in je kapitalizem le sam sebi namen.

To smo morali poudariti, ker se v fašističnih deželah bolj in bolj pojavlja nekaj, kar lahko imenujemo

»krokodilove solze« bankrot-
nih fašističnih diktatur.

V Avstriji, v Italiji, v Nemčiji in v Zedinjenih državah režimi močno poudarjajo, da se je treba sporazumeti z delavstvom, s socialisti, če hoče kapitalizem še ostati na »zele-
ni veji«.

Socialiste vabijo in snubijo

V Avstriji že dalje časa mamijo javnost s tem slepilom, ker režimu ne teče voda v grlo samo gospodarsko, ampak tudi politično. Tam tudi jako grozi, da se bo moral sedanj klerikalni režim umakniti tudi klerikalnemu Starhembegovemu fašizmu italijanskega kova. Avstrijski režim, ki je osamljen, vabi sedaj na vse pretege socialne demokrate, ker so še vedno najmočnejši politični faktor v Avstriji, da naj ga podpro, o čemer pa seveda ne more biti govora, dokler režim ne popravi storjenih krivic in obžaluje zločine nad delavskim gibanjem.

Tudi Mussolini se je baje obrnil na socialiste (bivšega milanskega župana), da naj socialisti vstopijo v njegovo vlado ter prevzamejo delavske zadeve. Ni mogoče kontrolirati, v koliko je vest resnična, ali verjetna je. Mussolini je znižal delavske mezde. V Milanu je delavstvo zaradi tega sklicalo protestni shod, ki bi se ga bilo udeležilo do 70.000 delav-

Rusija in Društvo narodov

Dvotretjinska večina za njen sprejem je zasigurana.

Vstop Rusije v Društvo narodov se izvrši na inicijativo Francije. — Francija sicer ne simpatizira s sedanjo Rusijo, toda iz varnostnih ozirov ji zveza z Rusijo utegne koristiti, deloma, ker se izbeži svojih nasprotnikov z ozirom na svojo balkansko in vzhodnoevropsko politiko, deloma pa morda tudi,

da moralno vpliva na Nemčijo,

da se zopet vrne v Društvo narodov ali vsaj, da se zmanjša nje huj-skaštvo in agresivnost.

Velesile so se glede sprejema Rusije v Društvo narodov zedinile. Dejansko nasprotuje le Švica, kakor je že izjavila na seji sveta zveze narodov. Švica je proti Rusiji samo iz načelnih razlogov, češ, da se s tem povečava boljševiška nevarnost.

Tudi Rusija ima svoje politične vzroke, ki morda niso le politični, marveč tudi

gospodarski.

Rusijo ogrožajo v azijski Sibiriji Japonci. To je tehten razlog. Enako tehtna je pa tudi gospodarska stran. Če se hoče Rusija gospodarsko prav razviti, potrebuje gospodarskega stika z Evropo in Ameriko. Odpraviti mora politične ovire, ki zavirajo nje eksport, zlasti surovin, in import, zaenkrat strojev, kemičnih in elek-

tričnih proizvodov. Seveda velesile hočejo pri tem tudi napraviti svojo kupčijo. Tako smo čitali,

da se Rusija pogaja z Zedinjenimi državami glede plačila vojnih in državnih predvojnih dolgov.

Enako kakor z Ameriko, se Rusija nedvomno pogaja glede dolgov tudi s Francijo in Anglijo, ki je žirant za vojne dolgove napram Ameriki. Rusija se je imela torej odločiti, ali ostane še dalje takorekoč avtarkična dežela ali pa si omogoči pot v mednarodni gospodarski svet s poravnavo vojnih in predvojnih dolgov, v kolikor velike države ne bodo popustile od svojih terjatev.

Za Rusijo kakor za velesile je torej v interesu tako politično kakor gospodarsko, da se sprijaznijo sicer z neljubo sovjetsko Rusijo.

Rusija bo potemtakem te dni sprejeta v Društvo narodov. Na plenarni seji se bodo izkušali izogniti debati. Švica bo glasovala proti in vložila formalni protest; Belgija pa se utegne vzdržati glasovanja. Druge, resnejše opozicije proti sprejemu pa menda ne bo. Popolnoma negotovo in neznano nam pa je, kako bo Rusija nastopala v Društvu narodov, čeprav smatramo vstop kot velik in važen politični dogodek.

Lažne obdolžitve fašističnega tiska

Izjava zunanjega ministra Jevtiča k napadom avstrijskega časopisja

Glede napadov avstrijskega časopisja, da Jugoslavija uradno podpira politične težnje avstrijskih nacističnih emigrantov, je naš zunanji minister Jevtič izjavil na Bledu inozemskim novinarjem:

Mi smo kot civilizirana država, enako kakor tudi druge države, dolžni nuditi političnim beguncem pribežališče. Če pa kdo trdi, da naše oblasti te begunce podpirajo z namenom, da jih usposobijo za nove politične akcije proti Avstriji, ali da take akcije pripravljajo ali celo izvajajo, moram odločno in z vsem povdarkom naglasiti, da podobnega udejstvovanja avstrijskih nacionalnih socialistov na našem ozemlju jugoslovanska vlada ne bo nikdar

trpela. Istočasno povdarjam, da izvirajo vse vesti, ki trdijo, da Jugoslavija podpira gotova nacistična stremjenja, iz gotovih interesiranih političnih krogov, ki imajo namen, da kalijo dobre in prijateljske odnose Jugoslavije do njenih sosedov.

Nemška organizacija dela po načrtu? V Hamburgu in Bremeu, že prej v Berlinu, so zaprli dotok delavcev iz drugih delov Nemčije. Prepoved dotoka delavcev se je izvršila v zmislu zakona, ki ga je izdal zavod za razdelitev dela. Tega zakona se je poslužila cela vrsta mest in pokrajin. — To je raj za delavce.

cev. Mussolini je shod seveda prepovedal, na kar se je delavstvo zbralo v obratih in iz obratov priredilo ogromno manifestacijo v mestu, kjer je prišlo do krvavih bojov med delavstvom, policijo in fašistično milico. V bitki je bilo nad 200 ranjenih oseb in več ustreljenih. To se je zgodilo v Italiji, kjer že nad dvanaest let, kakor pravijo, ni več »socialističnega gibanja«.

V teh dejstvih je nedvomno nekaj, kar dokazuje,

da se nahaja fašistična diktatura in problem o stanovski državi pred najhujšo krizo.

Kdor namreč ve, da je kapitalistična eksploatacija vzrok splošne socialne krize, mora tudi vedeti, da zaščita te eksploatacije potom diktatur ne more ozdraviti socialnih razmer, marveč jih samo še poostriti.

Važno pa je za delavstvo, da ga fašizem vabi s sladkimi obljubami v svoj tabor. To priča, da je fašizem spoznal, da se gospodarskega siste-

ma ne da regulirati brez delavstva. To je važno spoznanje. Toda fašizem hoče, da bi mu delavstvo služilo slepo,

kot orodje, kot suženj režima.

Kaj takega pa je nemogoče pričakovati od delavstva. V človeški družbi mora biti delavski razred enakopraven faktor, ker je številnejši, ker producira. Nikakor se delavstvo ne more ponižati v vlogo suženja, ki jo je že itak domala opravljalo doslej, fašizem mu jo je pa diktiral.

Fašistične vabe socialistov k sodelovanju v različnih diktaturah torej nikakor ne moremo smatrati iskrenim. V zadržki fašizem kriči po pomoči, toda ta pomoč naj bi bila pomoč sužnjem. Delavski razred pa tvori večji del človeške družbe, producira in je torej bistven faktor v družbi.

In kot takemu mu gre

popolna enakopravnost in popolna svoboda!

Zanimivost iz zakulisnega političnega življenja

Nov dnevnik v Ljubljani

Ljubljana, pravijo, je središče kulture pri nas. Nedvomno je pa tudi središče, kjer se vrše vsakovrstne konkurence, prepiri in prepirčki. Ali pri dnevniku to ne prihaja v poštev, ker ima krog, ki se zbira okoli novega dnevnika, vse vrline, da se z listom uveljavi. V odboru za novi list so različni možje. Okrožnica, ki so jo izdali, so podpisali gg.: dr. Vladimir Ravnihar, Koman Albin, Pucelj Ivan, dr. Valentin Rožič, Kavčič Josip, Golouh Rudolf, Milan Mravljec, dr. Rajar Janko, Ivan Pipan, dr. Gustav Gregorin, Ivan Deržič in dr. Režek Josip. Vse te može poznajo pristaši raznih bivših strank. List bo glasilo Jugoslovanske nacionalne stranke. Načelno se novi list ne bo razlikoval od »Jutra« in »Slovenskega Naroda«. V svrhu izdajanja lista se bo ustanovila zadruha »Narodna Prosveta«. Člani bodo morali plačati ob pristopu po 400 Din, delež pa znaša 100 Din. Lastništvo bodočega dnevnika prevzame že obstoječi list, katerega imena pa okrožnica ne imenuje. Večina oseb, ki so navedene v okrožnici, se je uveljavljalo že v bivših političnih strankah. Ne de pa to nič. Če so spoznali, da bo njih sodelovanje blagoslovljeno, naj kar prično. Delavskega lista meščanski ideolog seveda tudi ne bodo izdajali.

Inozemski kapitalisti za nemške kanone

Dr. Schacht priznava oboroževanje s tuji denarjem

Guverner nemške državne banke, dr. Schacht, je indirektno priznal v svojem govoru v Eilsenu, ko je napovedal, da zahteva večleten popoln moratorij za plačevanje vojnih in privatnih dolgov, da se Nemčija stalno oborožuje na kopnem in na morju ter gradi vojna letala. »Financial News« pripominja k temu, da Nemčija dolgov ne plača, pač pa se oborožuje z denarjem, ki bi ga morala plačati upnikom. List opozarja, da Nemčija ne sme dobiti več posojil, ker Hitlerjevi govorniki vedno groze z revanžno vojno. Hi-

Dr. Oton Bauer na Dunaju. Nedavno je kljub vsej nevarnosti za njegovo življenje prišel s. dr. Oton Bauer na Dunaj, kjer je imel posvetovanja z zaupniki socialne demokracije. Po konferencah je zopet odšel na Čehoslovaško.

Fey v avstrijski fašistični revoluciji. Francoski list »La Lumière« trdi, da je bil Fey soudeležen pri fašistovskem puču na Dunaju. On je pustil v kancelerjevo palačo 144 pučistov in se štiri ure pogajal z njimi. Na hodniku je tudi vpraševal, kje je Rintelen, ni pa poklical vojaštva. Fey se je pogajal s pučisti ob umirajočem Dollfussu za kakšno mesto v vladi, ker je brez dvoma vedel, da je Rintelen bodoči kancler. Ta moč je bila v njegovih rokah.

Kuba zopet v ognju. Zadnje dni je bilo na Kubi izvršenih 58 bombnih atentatov, od teh 13 v glavnem mestu v Havani. Pri spopadih med komunističnimi študenti in policijo je bilo veliko mrtvih. Dijaštvo je stopilo v stavko.

Tragikomedija 'vede'

»Socializem — je vzrok svetovne krize«.

Današnji družabni red, ki se nahaja v strahoviti krizi, ni samo tragika, ampak nudi tudi marsikaj komičnega. Spodobni in nesposobni kritičarji »preiskujejo« vzroke krize ter očitujejo svojo pamet in viškošolsko izobrazbo tako, da imamo pred seboj končno namesto tragedije — tragikomedijo!

Tako modrost je nedavno razlagal v beograjski »Pravdi« v uvodniku inž. Miloslav Vasiljevič, katerega odgovorja v beograjskih »Radničkih Novinah« z dne 31. avgusta t. l. s. Milorad Belić v bistvu naslednje:

Po mnenju inženjerja ni današnje svetovne gospodarske krize kriv nihče drugi kakor socializem. Če ne bi bilo tega prokletega rdečega strašila, bi se danes svet valjal v blagostanju...

Socializem je po mnenju inženjerja s svojim napačnim pojmovanjem in idejami o gospodarskem življenju, s »socializacijo prometa in »strastnim hujskanjem delavcev proti podjetnikom« (to člankar večkrat posebno poudarja v članku) zavedel svet v današnje strahovito in nepojmljivo krizo s trideset milijoni nezaposlenih delavcev...

To, resnici na ljubo, se mora priznati, da socializem prav resno zagovarja socializacijo prometa in gospodarstva.

Socializem zahteva, da se namesto današnjega kapitalističnega sistema v gospodarstvu uvede postopno zadržni in korporativni sistem.

In s tem je tudi proti onim mnogim za gospodarstvo nepotrebnim posredovalcem, trgovcem, delodajalcem, akordantom, prekupcem itd. Prav res, niso socializem in ne njegovi pripadniki, socialisti, tako naivni, da bi verovali, da bi države ob svoji današnji konstelaciji s svojimi upravnimi aparati, kakršne imajo danes, mogle voditi socializirano gospodarstvo in socializirani promet. Zaradi tega socialisti po vsem svetu zahtevajo in oznanjajo socializacijo gospodarstva, nasproti trditvi inženjerja sicer, toda obenem pa

korenite reforme ne le v državni upravi, marveč v celi državni upravi.

Zakaj brez teh predhodnih reform, po njih socialističnem umevanju, ki mu je inženjer napovedal pravcati krvavi boj, se ne more niti zamisliti, kaj šele izvesti socializacija gospodarstva in gospodarskega prometa.

Neglede na vse, kako inženjer v tej polemiki lopa s socializmom po

Ameriško delavstvo v boju za svobodo

organizacije in človeka dostojno življenje

Dne 1. septembra je pričela v Zedinjenih državah velika stavka tekstilnega delavstva. Več kot tisoč tovarn stoji. Odkar je predsednik Roosevelt jel izvajati svoj program,

neprestano nastajajo konflikti med delavstvom in podjetniki,

ker se podjetniki branijo ustreči delavskim zahtevam. V Ameriki je borba med delavstvom in podjetniki precej svobodna, le da se ne vrše nasilstva. Tu pa tam tudi oblasti gledajo posebno delavstvu na prste. Zedinjene države so velika industrijska država. Delavstvo je tam faktor. Zato država pušča delavstvu precej svobode. Kapitalisti skušajo sicer to svobodo omejiti, vendar pa doslej niso uspeli, ker

načelo svobode državljanov v Ameriki je jako.

Delavske organizacije zahtevajo tudi stvari, ki so socialnega pomena. Uvedbo 34 urnega delavnika, spremembo zaradi organizacije odpuščenih delavcev, priznanje centralne strokovne organizacije, priznanje organizacije kot edine zastopnice v pogajanjih s podjetniki ter končno razsodišče delavcev in delodajalcev, ki naj razsoja o sporih.

Socialisti za delavsko skupnost

Osrednji odbor ameriške socialistične stranke v Milwaukeeju se je na svoji seji izjavil za skupno ak-

Te zahteve popolnoma odgovarjajo ameriški demokraciji, ki jih tamkajšnja javnost ne odklanja, marveč jih smatra sameobsobi umljive.

Stavka je pomembna tudi, ker uživa simpatije med ostalim delavstvom in je verjetno, da se stavkovno gibanje razširi še na sorodne stroke iz solidarnosti.

Strokovne organizacije se, kakor vidimo iz zahtev, bore v glavnem za dve stvari: za izboljšanje socialnega položaja delavstva in

za enakopravnost delavskih organizacij, oziroma delavstva s podjetniki, s kapitalisti.

Dasi torej tamkajšnje strokovne organizacije formalno odklanjajo politiko, jih vendar najdemo v tem boju,

da se bore za pomembno državno politično zadevo, svobodo in enakopravnost s kapitalističnim razredom.

to je za enakopravnost v človeški družbi.

Iz tega razloga je boj značilen, ki obenem dokazuje, da se kapitalistični razred upira demokraciji in da je nje pravi branilec le delavstvo.

cijsko fronto vseh delavskih strank in organizacij v Zedinjenih državah ameriških.

z vsemi onimi »blagoslovi«, za katere se inženjer navdušeno zavzema. Toda kljub temu, da je v večini evropskih in izvenevropskih državah ohranjen ta črveni kapitalistični cvet, ki se mu pravi: »Ne dotikaj se me«, in z njim obenem vsi njegovi »hlapi«, privatni kapitalisti, delodajalci in posredovalci, pa je vendar skoraj ves svet zadela težka strahovita kriza, iz katere bo brez velikega poloma in bede težko priti.

In baš nasprotno, kakor trdi inženjer, so bili tam, kjer so bila sprejeta socialistična naziranja in predočevanja, rezultati povolnejši kakor pa tam, kjer je usiljeval preživeti kapitalistični sistem privatne svobodne trgovine in gospodarstva svoja načela. In tudi v zloglasnih fašističnih sistemih je edino, kar je pozitivnega in s pomočjo česar so se ohranili na površju, da so se, kakor v Italiji, lotili poleg vse svoje absurdnosti socializacije večjih gospodarskih podjetij.

Zaradi tega je, če je kapitalistični gospodarski red doživel težak polom, temu kriv sam.

Propast izvira iz njega samega. V svojih modrih pojasnjevanjih inženjer trdovratno poizkuša dokazati, da je edino socializem — vzrok današnje svetovne krize, ter pravi na nekem mestu doslovno: »Ta kriza ni niti kriza proizvodnje niti kriza potrošnje, to je kriza prometa. — Oslabljen je promet med ljudmi, odtod kriza. Promet je šibka točka sedanosti, ne pa proizvodnja ali potrošnja. Človeštvo se davi v preveliki proizvodnji in absurdno je misliti, da bi se za vse to blago ne moglo najti konsumentov. Vsak posameznik more potrošiti (konsumirati) več kakor konsumira danes, vsaj vendar celo človeštvo predstavlja ogromen rezervar konzumentov, ki jih ne more nikaka proizvodnja popolnoma zadovoljiti.«

Kako sijajno odkritje. Imamo jih, da, ki proizvajajo, in imamo jih na tej zemeljski obli, da bi iz potrebe pojedli in potrošili še več kakor se proizvodi. Žal, da je vse zlo in grdobija v tem, ker nikogar ni, da bi nam to prinesel, kar se pridelava je v prometu in pri posredovalcih!

Videti je, da je inženjer v tem svojem modrem opazovanju prezrl pomembno malenkost: onih trideset milijonov nezaposlenih delavcev bi tudi mogli od onega, kar se proizvodi, mnogo pojesti in potrošiti, toda

nimajo sredstev, da bi si proizvode nabavili.

In tako je dejstvo, da bodo, dokler se ogromne množine proizvodov meče v morje, sežiga in na druge načine uničuje, milijoni ljudi in njih rodbine neprimerno gladovali in trpeli pomanjkanje.

Tako stanje, g. inženjer,

ni posledica krize prometa, marveč kriza celotnega kapitalističnega sistema.

na katerem sloni današnja moderna družba.

S takimi smešnimi tezami pita naša javnost. Teze so znak popolnega ignoranstva ali pa demagogij v interesu kapitalističnega gospodarskega sistema — po zgledu prerokov.

V Nemčiji tisoč let ne bo več revolucije. Tako je povedal na nürnberškem fašističnem kongresu gospod Hitler. V svojem govoru je povdarjal zasluge fašizma, oznanjal miroljubnost ter izjavil, da bo režim eventuelno delal napake, toda v izvajanju programa ga ne bo nihče motil. — Hitler ni filozof in ne logik, zato njegovemu prerokovanju nihče ne veruje. Izvršena ni bila fašistična socialistična revolucija, ampak kapitalistična, ki jo bo razvoj pogljal v novo revolucijo.

Tone Maček:

99

Slučaj Kumberger

Hoja navzdol je bila mnogo uspešnejša kakor prejšnji dan, navkreber, vendar nič manj utrudljiva. Potnikom so kmalu začela kolena klecati. Zlasti Kurent je trdil, da navkreber lažje hodi kakor navzdol. Zato pa je bilo treba manj loviti sapo, človek je brzeli, kakor bi ga kdo od zadaj potiskal.

Na Matici je bil Janez mnenja, da bi bilo dobro stisniti polič hrušovca, a Kurent ni maral, je rekel, da ga bodo raje doli pri Drnovšku.

Se ni bilo ena ura popoldne, ko so že bili na Savi, pri svetem Nikolaju, ki je ob šumu srčite reke samotno sanjal pod gozdom, napol pogreznjen v zemljo. Iz tamošnje kmečke gostilne se je ta dan slišala harmonika, ki pa jih ni zvabila niti. Želeli so si čimprej priti preko Save, odkoder jih je pozdravljala bela hrastniška postaja, košati kostanj na Drnovškem vrtu in umazani tovarniški dimniki, v ozki, ožgani dolini, ki pa je vendar skrivala v sebi njihov drugi dom.

Tudi danes je savski brodar neprenehoma nihal sem in tja s svo-

jim čolnom, od enega brega do drugega. Medtem ko je na hrastniški strani izkrcaval romarje, se jih je na kranjski strani že zopet nabralo ducat, ker so vedno prihajali posamič in v manjših skupinah. Več ko osem pa si jih ni upal vzeti v svoj slabotni čolnček.

Končno so tudi naši znanci prišli na red. Kurent je oprezno stopil prvi v čoln in se je počasi spustil na ozko desko ob strani, ki je služila za sedenje. Za njim so vstopali ostali in pri vsakem koraku se je čoln objestno zazibal, kakor lahka lupinica na vodi, da so ženske plašno vzklikale.

»Nič se ne bojte, saj je pripet na verigi,« je menil brodar, ki je hotel čoln že odriniti od brega. Tedaj pa sta pritekli še dve mladi dekleti in sta vsi zasopljivi še v zadnjem trenutku planili v čoln. Pri tem pa se je čoln tako nevarno nagnil, da bi bila ena izmed njiju, ki je pri tem obupno vzkriknila in zakrivila z rokama po zraku, prav gotovo padla v reko, da je ni v poslednjem hipu kot najbližji ujel France čez pas in jo sunkoma potegnil nazaj, da mu je za trenutek vsa onemogla obsedela na kolenuh, nato pa je, tresoč se po vsem telesu, zdrknila po-

leg njega na klop.

»Ja, Angelca, kaj pa vendar počneš?« jo je podražil Kurent. »Takale mlada punca mora misliti na svatbo, ne pa na sedmino. Če bi nam bila v vodo padla, bi se za teboj ne mogli, ker je čoln privezan.«

»Oh, kako sem se ustrašila!« je komaj iztisnila iz sebe.

»Vidiš, Angelca, če bi Kumbergerja ne bilo, pa bi sedaj ne sedela več tukaj. Lahko ga imaš za to rada.«

»Saj ga tudi imam,« je že odobrovoljena odvrnila Angelca in na njenih licih se je od strahu povzročena bledica že umaknila lahki naravni rdečici, da so ji bila lica okrašena z dvema ljubkima jamicama, kakor sveža žametnorožasta breskev.

»Zelo sem vam hvaležna, Kumberger,« je dejala in mu je ponudila svojo malo, a raskavo roko, ki je bila v precejšnjem nasprotju z njenim žametnim licem in je pričala, da mora to dekle že v rani mladosti težko delati.

»Rada bi vam dala kak »odpustek« za spomin, pa sem prej, ko sem se nagnila nad vodo, v strahu izpustila zavitek iz rok, z robcem vred. Sedaj pa nimam prav ničesar.«

»Brez »odpustkov« pa vendar ne morete domov, sicer vam ne bodo verjeli, da ste bili na Kumu. Vam smem jaz ponuditi svoje?«

Segel je v žep in dal dekletu prgišče bonbonov, zaviti v papir z zaljubljenimi verzji.

Medtem so pristali in izstopili.

Meta je izjavila, da bo kar tu na postaji počakala prvega vlaka, ki pelje proti Zidanemu mostu. Na rudnik hoditi se več ne izplača.

Vlak pride šele čez poldrugo uro. Ta čas pa pojdimo k Drnovšku.

Vsi so se strinjali. Še Kurent je bil mnenja, da si ga sme privoščiti merico, ker ga na Kumu ni okusil. Angelca je hotela kar sama plačati liter šentjanževca za svojo srečno rešitev.

Pri Drnovšku se je danes zjemalo z veliko žlico. Kot edina gostilna v okolici hrastniškega kolodvora je bila na šentjernejsko nedeljo zasedena tudi po številnih kumskih domarjih, ki so morali tukaj mimo čez Savo. Zato je gostilničar najel tudi godca. Obe sobi in senčnat vrt so bili polno zasedeni in naša družba si je komaj priborila nekaj stolov.

(Dalje prihodnjič.)

Doma in po svetu

Obrtniške konference in mojstrski izpiti. V zadnjem času se je vršilo več obrtniških konferenc, na katerih so sklepali o merah proti naraščanju števila obrtnikov. Na konferenci krojaškega združenja v Mariboru se je poudarjala potreba največje strogosti pri polaganju mojstrskih izpitov. Na ta način naj bi se po mnenju predlagateljev znižal pritok novih mojstrov. — Tako taktika pa je popolnoma zgrešena, ker ne vodi do uspeha. Predvsem je treba vprašati, zakaj narašča število mojstrov. Prosto radi tega, ker mojstri preveč izkoriščajo delovno silo in ker ostaja ogromno število pomočnikov brez zaslužka na cesti. Da si kakorkoli zagotovi existenco in reši priganjstva ter šikaniranja, stremi velika večina pomočnikov in pomočnic po osamosvojitvi. Jasno je tudi, da število mojstrov narašča vzporedno s številom vajencev. Čim več vajencev, tem več mojstrov. Mojstri naj dajo pomočnikom pošten zaslužek, ne pa, da uvajajo akord in znižujejo akordne postavke tako zelo, da se mora pomočnik raztrgati, ako hoče sploh kaj zaslužiti. Delo, ki sta ga svoj čas morala opravljati dva pomočnika, vrši sedaj eden, zasluži pa komaj toliko kot je zaslužil poprej, ko je delal v dvojce. S strogostjo pri mojstrskih izpiti se lahko doseže, da bo dotok mojstrov umetno zajezen. Toda s tem je odprta pot šušmarstvu, ki povzroča še večjo škodo, ne glede, da tudi država na ta način ne pride do svojih davkov. — Gospodje, skrbite, da se bodo upoštevali v vaših delavnicah socialni zaščitni zakoni, nehajte s čezmernim izkoriščanjem, omejite dotok vajencev in rešili se boste tudi opasnosti naraščanja vedno nove konkurence s strani novih mojstrov.

V. F., krojaški pomočnik.

Jugoslovanska trgovinska bilanca je bila po zadnjem izkazu aktivna. **Prepovedana je knjiga**, roman »Nova zemlja«, ruskega pisatelja Fjodora Gladkova, (avtorja »Cementa«), ki se tiska te dni v Zagrebu. Prepoved temelji na § 19 zakona o tisku.

Mesečnik »Ogenj« so pričeli izdajati v Beogradu. List je glasilo društva za sežiganje mrličev.

Zakaj so v Avstriji obesili dva kmetiška delavca. V Avstriji posluje od februarja dvaindvajset vislic. Te dni so obesili dva kmetiška delavca. Obtožena sta bila, da sta imela razstrelivo. Fašist Sauereis je namreč svojemu tovarišu Unterbergerju, ki je bil socialist, dal v šrambo zavoj. Unterberger ni vedel, kaj je v njem in je napravil uslugo nezaposlenemu tovarišu. Sauereis ni prišel po zavoj. Obsojena sta bila oba na smrt, čeprav se strelivo ni rabilo in ni bil ugotovljen namen. V istem tednu so sodili tudi fašiste zaradi atentatov, upora in nasilstva, na smrt jih pa ni so obsodili.

Trbovlje

Revija rudarskih sportnih klubov bo v soboto, dne 8. septembra ob priliki prireditve 34. turnirja za pokal inž. M. Debelaka, pokrovitelja SK Amaterja. — Za pokal tekmujejo vsi sportni klubi rudarskih revirjev, in sicer: Amater, Doberna, Trbovlje, Retje, Zagorje, Sloga, Rudar, Triglav. Pričetek turnirja bo ob 10. uri dop. — V nedeljo, dne 9. septembra po prihodu vlakov ob 9. uri bo krenila povorka izpred rudniške restavracije do Delavskega doma, kjer bo na dvorišču manifestacijsko zborovanje. — Ob 10.15 uri se vrši balkanska stafeta na igrišču SK Amaterja, ob 2. uri Grosskontrytek na razdaljo 5000 in polzeva kolesarska dirka. Popoldne se vrše nogometne tekme med SK Amaterjem in SK Mariborom, nadalje med SK Primorjem in zmagovalcem sobotnega turnirja. Ob 16.10 uri pa igra zmagovalec med seboj dvakrat po 22 minut.

Slovenska Bistrica

Koncertna prireditev Svobode, združena z veselico, se bo vršila v nedeljo, dne 9. t. m. točno po istem sporedu, kot je objavljen na lepakih. Sorodna društva v bližnji okolici se vabijo k udeležbi.

Kongres „Svobode“

V nedeljo, dne 9. t. m. bo zasedal v Ljubljani kongres Svobode. Najvažnejše vprašanje dnevnega reda je reorganizacija. »Svoboda« se bo preustrojila v čisto kulturno organizacijo. Spremenjen bo naslov, iz katerega bo črtana označba, da je Svoboda telovadna zveza, obenem pa bo izločen iz okvira Svobode tudi sport. Tako zahteva čas in prilike. Obenem s kongresom se bo vršil

tudi občni zbor podzveze, ki prehaja v novo fazo razvoja vsled pridobitve strokovno usposobljenih sil, čije se dež bo premeščen iz Maribora v Ljubljano.

Kongresu te naše vsega upoštevavanja vredne in neobhodno potrebne delavske kulturne zveze želimo najlepši uspeh, delegatom pa naš sodružni pozdrav in krepak Družnost!

Delavstvo živa tarča italijanskega fašizma

Krvave demonstracije v Milanu

Mussolinija zelo skrbi vedno bolj naraščajoče nezadovoljstvo italijanskega delavstva. V Milanu je radi zniževanja plač prišlo do velikih delavskih demonstracij in spopadov s policijo, pri katerih je bilo baje 60 ubitih in 200 ranjenih. O podobnih

izgredih poročajo tudi iz drugih severno italijanskih mest. Zaprtim protifašističnim odličnikom je bila predložena v podpis izjava, s katero naj bi se odpovedali vsakemu političnemu udejstvovanju. Oni pa so podpis odklonili.

Nepravilne vpokojitve železničarjev

Težko prizadete rodine. — Odločbe Državnega Sveta

Te dni so se zgledali pri nas številni vpokojeni železničarji, ki so vsi obupani tožili, kako so težko prizadeti z vpokojitvami. Prosili so namreč za vpokojitve deloma lani, ali predlanskim. Nekaterim je bila plača vsled vpokojitve ustavljena že pomladi in niso dosedaj ničesar dobivali, a rešenja a vpokojitvi kljub temu še ni bilo. Sedaj pa so naenkrat dospel dekreti o vpokojitvah. Vsi svoje presenečenje pa so železničarji zvedeli iz dekretov, da so vpokojeni z veljavnostjo nazaj za pol leta, za eno leto, celo za dve leti. Zgodil se je slučaj, da je bil železničar vpokojen z veljavnostjo od leta 1931 nazaj.

Te vpokojitve z veljavnostjo nazaj pa so seve usodepolne za rodine, ker bodo morali ti vpokojenci sedaj vračati razliko, ki so jo pre-

jeli od veljavnosti vpokojitve naprej s plačo aktivnega železničarja napram pokojnini.

Proti tem rešenjem imajo železničarji pravico pritožbe na Državni Svet. Opczarjamo železničarje, da je Državni Svet v večjih slučajih razveljavil take vpokojitve in odločil, da se sme vpokojiti železničar le za en mesec nazaj od takrat, ko je bila vpokojitev sporočena šefu njegove edince. Vsi, ki so bili vpokojeni z gori navedenimi vpokojitvami za več mesecev in leta nazaj, lahko torej upajo na uspešnost svojih pritožb na Državni Svet.

Bližje informacije dobijo naročniki naših listov v našem uredništvu in pri organizaciji. Pazite pa, da ne zamudite roka pritožbe, ker je potem vse izgubljeno.

Ljubljana

Ljubljana v Jeseni

Mimo zanimivih in poučnih kulturnih, gospodarskih in specialnih razstav je letošnji velesejem bogato založen tudi v industrijskem, obrtnem in trgovskem pogledu. Uspešne so tudi že kupčije, ki se vsak dan živahneje razvijajo. Kupujejo se predvsem sezonski predmeti: peči, štedilniki, poljedelski stroji, posoda, keramika, orijentalke in domače preproge, žima, tapetniški izdelki, pohištvo, krzno, pletenine, vezanine in na raznovrstnejše gospodinjske in praktične novosti. V vseh kulturnih in gospodarskih razstavah so vedno na razpolago strokov-

ni vodniki. Podaljšana bo vsled silnega zanimanja ribarska razstava, na kar se posebno opozarjajo šolska vodstva.

Nagradno tekmovanje jugoslov. harmonikarjev bo 8. sept. t. l. na velesejmu v Ljubljani, in to ves dan. Tekmovalo se bo v šestih skupinah: 1. Diatonična harmonika; 2. kromatična harmonika; 3. mladinsko tekmovanje za tekmovalce do 12. leta starosti; 4. tekmovalci - profesionalni; 5. ansambli; 6. tekmovanje za prehodni pokal in naslov jugoslov. prvaka za leto 1934.

Kos. Od podrtega mosta do Vršiča je pa še eno uro hoda. Torej? — Tako se maščuje dejstvo, da se je pustilo to krasno alpsko cesto po vojni popolnoma v nemar in jo morajo sedaj, ko je že vsa razpadla, z velikanskimi denarnimi žrtvami zopet popravljati.

Celje

Odpustitev zaupnika v Apneniku Pečovnik. K zadnjemu poročilu še dostavljamo: Po sporazumu s sreskim načelstvom, ki obstoja v tem, da se odpusti zaupnik sprejme nazaj v delo in da se mu plača vse ure, ki jih ni delal, se je zaupnik javil poslovodji obrata. Poslovodja mu je pa rekel: »Za Vas sploh nimam nikakega dela in

Vas tudi ne rabim, lahko greste. Proti Vam sem tem tudi vložil tožbo, ker ste mi lagali o zakonu in ste me prisilili na podpis, da Vas moram sprejeti nazaj na delo.« Vidi se, da ima g. obratovodja nekje za grmom šepetala, ker sam takih besed ne bi bil zmogel. Poročali bomo še o tej zadevi, s katero se sedaj peča Inspekcija dela.

Pluj

Kaj se dogaja v Petovljah? Znano je že, da je tovarna »Petovlja« skušala reducirati mezde za 10 odstotkov. Ker se je delavstvo temu odločno uprlo, se je skušalo redukcijo izvesti na bolj pretkan način. Zamisel je temeljila v poizkušnjih, da bi se pričelo izdelovati neko vrsto poceni čevljev, češ, da se bo dvignila produkcija, obenem pa se je hotelo pod to krinko odščititi tistih 10 odstotkov mezde. Ker tudi to ni šlo, pa je vodstvo zapelo tisto kapitalistično: »Tovarno bomo zaprli! Stroj bomo demontrirali!« Da bi izgledalo bolj verjetno, so mehanikom kar pokazali: »Ta in ta stroj bo odstranjen, oni tam pa ostane.« Navsezadnje so pa rekli: »Ne gre drugače, delavstvo je treba reducirati!« Odpovedali so službo okoli 37 delavcem, med temi tudi takšnim, ki so že po 14 let v tovarni. Računati znajo, gospoda, ne vedo pa menda, da pozna naša socialna zakonodaja določbo, ki pravi, da je treba mezde izplačevati redno vsak teden v gotovini, ne pa z raznimi listki. Trgovci na listek ne da nič in skuhati se

pa ta spak tudi ne da. Delavstvo je proti redukciji svojih tovarišev. Naj se skrajša delovni čas ob nezmanjšanih mezdah, pa bo. Proč s terorjem, šikaniranjem in izigravanjem delavstva s strani fuhrerjev. Delavci in delavke, na branik za naše pravice, ne glede na prepričanje in pripadnost. Živela solidarnost proletarijata! — Razredni bojevnik.

Dilentanti! Sodrugi in sodružice, ki se zanimajo za dramatiko in želijo v tej sezoni sodelovati, naj se prijavijo vsako nedeljo predpoldne pri sodr. Bezjaku v knjižnici »Svobode«. Kdor pa nima časa v nedeljo, lahko pride tudi med tednom zvečer od 8. ure naprej v društveni lokal, Panonska ul. 5.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Po rudarski stavki v revirjih TPD

Moj odgovor

vsem, ki se jih tiče

Sedaj, ko se je pomirilo razburjenje po revirjih in so politični špekulanti razočarani in jezni vsled neuspeha hujškanja stopili zopet za kulise, je potrebno, da se osvetlijo nekatera dejstva, ki so vedoma ali pa tudi nehote ostala prikrita v času, ko je bilo nujno potrebno, da bi rudarji vedeli čisto resnico in tako mogli pravilno presojudati in odločati.

Stavka rudarjev je končana in v interesu stvari je, da se javno pokaže na

svetle in temne strani tega mezdne gibanja.

Solidarni nastop rudarjev v obrambo njihovih pravic je vsekakor treba pozdraviti. Potrebno je pa tudi proučiti vse okolnosti. Iz katerih se delavstvo lahko uči za bodočnost, da se bo moglo tudi za naprej obvarovati zlih posledic, ki jih lahko rodi neuspeh mezdni boj, ali pa še celo propadla stavka. Imamo žalostne izkušnje, kako kruto se maščuje kapitalizem nad delavstvom, ki se je z neuspehom poslužilo svojega zadnjega obrambnega sredstva.

Pri zadnji rudarski stavki je bila sreča v nesreči, da so delavski zapupniki pripravili TPD do tega, da se je izjavila radi reduciranja svojih prvotno stavljenih zahtev. Ne samo, da je bilo na ta način mogoče preprečiti odpust okroglo 500 rudarjev, je bila odstranjena tudi nevarnost prevedbe velikega števila ostarelih rudarskih trpinov iz višje v nižjo mezdno kategorijo.

Sreča v nesreči je bila v tem, da so zaupniki zaključili glavno stavko.

Odpor rudarjev je bil gotovo upravičen. Prepričan sem, da so se borili s popolnoma čistimi nameni, izključno le za ohranitev gole existence. Tem bolj obsojanja vredni so zato tisti, ki so hoteli stavko izrabiti v svoje umazane politične namene in uprizoriti gonjo proti delavskim zaupnikom, med delavstvo pa zasejati razdor.

Denarne žrtve, ki so jih rudarji pri tej stavki utrpeli, znašajo tričetr milijona dinarjev. Te izgube rudarji ne bodo imeli prilike nadomestiti. Razen denarnih žrtv je treba upoštevati še duševno trpljenje rudarjev v jami in rudarskih žena in otrok doma. To trpljenje je bilo nepopisno.

Povdarjam, da bi

vse te žrtve izostale,

ako bi izostalo ono tendenciozno in neresnično pisanje gotovih časopisov, ako bi ne bilo politične spekulacije in hujškanja rudarjev proti delavskim zaupnikom.

Že dejstvo, da se je zastopnik »narodnih« pri razpravi, ko se je šlo za preklie redukcij plač in premestitev, postavil v pozo opazovalca, ne pa kot sobojevnik ob strani zaupnikov II. rudarske skupine in ostalih za ohranitev delavskih plač, je bila gesta, ki je dala misliti.

Politično ozadje je imelo širjenje Cepudrovih govorov na naslov TPD, ki so se raznašali med rudarji.

G. Cepuder je že ob začetku stavke sporočil Pleskoviču v Trbovlje med drugim tole:

»Danes je položaj tak. Delavstvo ni več kompaktno. Po svojih legalnih predstavnikih je sprejelo sporazum. Ti legalni predstavniki zagovarjajo ta sporazum in svetujejo delavstvu, da ga sprejme in da se mu ne upira. TPD stoji na stališču, da more razgovarjati samo z legalnimi zastopniki in da je s temi legalnimi zastopniki dogovorjen sporazum, obvezen tudi za delavstvo. Vsled tega odklanja vsako intervencijo in se sklicuje pri tem zlasti na marksiste, kot dokaz, da je sporazum ugoden za delavstvo. Vsled tega je nacionalnemu akcijskemu odboru v tem položaju uspešno delo onemogočeno in nujno svetujemo delavstvu, da se vrne na normalno delo. Vse solidne elemente bomo ščitili.«

Ta dopis se je širil med delavci v jami in je iz njega razvidno, da se

Maribor

Za izplačilo železničarskih razlik

Nov spor z železniško upravo pri izplačilu razlik

Pri izplačilu razlik je nastal nov spor z železniško upravo, ki hoče plačati 5 odst. obresti za tri leta le od ostanka razlik, to je od 70 odst., ki jih je še dolgovala sedaj. Noče pa železniška uprava plačati obresti tudi od onih 30 odst. razlike, ki jih je izplačala v treh obrokih po 10%. Nadalje je železniška uprava odtegnila vpokojencem in vdovam tudi za bolniški fond, kojega člani vpokojenci sploh niso več. Zastopnik pa se je tem odtegljajem uprl in zahteva 5% obresti od cele razlike, kot tudi izplačilo tega, kar so odtegnili za bolniški fond. Pravde se bodo raditega še nadaljevale.

Razveljavljene volitve

Vsled pritožbe zavednih železničarskih vpokojencev radi večjih nepravilnosti pri volitvah v ljubljansko podporno društvo železničarjev na volišču 20 (Narodni dom) je banska uprava razveljavila volitve na omenjenem volišču in bo-

Sestanek vseh zaupnikov

V nedeljo, dne 9. septembra ob 9. uri dopoldne se bo vršil v dvorani Delavske zbornice, II. nadstropje, sestanek obratnih in organizacijskih

Obisk češkega novinarja. Te dni se je mudil v Mariboru jugoslovanski korespondent češkega oficijelnega dnevnika v Pragi »Prager Presse« g. dr. Jaromir Kobetcky iz Beograda. G. dr. Kobetcky je znan poznavalec balkanskih vprašanj in se je hotel na licu mesta prepričati o dolžitvah klerikalne dunajske Reichsposte glede delovanja avstrijskih beguncev v Mariboru in Varaždinu.

»Bela kuga«. »Slovenec« se bo gotovo razjokal, ko bo čul novico, da je II. deška ljudska šola letos tako slabo zasedena, da je šolski nadzornik za mesto Maribor odredil priključitev polovice šolskega okolišja IV. deške ljudske šole II. deški ljudski šoli, da bo tako izpopolnjena v tej šoli nastala vrzel. — V okolišju II. deške ljudske šole je torej zavladala »bela kuga«.

je poročala rudarjem neresnica tudi še med stavko.

Da niso delavski zaupniki ničesar obveznega za delavstvo sklenili, je razvidno iz zapisnika, ki je bil sestavljen in podpisan tudi od narodnega zastopnika. Glasi se takole:

»Ta dogovor se smatra kot del protokola kolektivne pogodbe z dne 27. julija 1931. in ga bodo delavski zastopniki, ki so prisostvovali današnjim pogajanjem, ko dobijo za to od delavstva pooblastilo, podpisali, in to najkasneje do 15. avgusta.«

Ali je to obveznost in izgovarjanje TPD na marksiste?

Vsem onim, ki so vedoma ali nevedoma širili demagoške in lažnjive govornice o moji osebi, da sem prodal rudarje, pa povem, da jih te laži same bijejo v obraz, kažejo njihovo podlost in pohlep po denarju, ker pripisujejo drugemu, česar so sami sposobni, le da ne morejo storiti, kar bi radi storili, če bi se jim nujala prilika. Jaz sem častno in odločno zastopal interese rudarskega delavstva poprej in bom to storil tudi v bodoče, toliko časa, dokler me bo delavstvo v to poverilo. Kakor sem odločen voditi pošten in odločen boj za delavske pravice, tako bom vodil tudi odločen boj proti vsem tistim, ki z lažmi in demagogijo škodujejo delavstvu, vodil bom pa tudi boj proti fašistom.

Trbovlje, dne 3. septembra 1934.

Pliberšek

t. č., načelnik II. skupine.

83.000 Din za obresti razlik

Železniška uprava je doslej izplačevala pri posameznih obrokih samo dolžni znesek brez obresti. Železničarji pa so upravičeno vtoževali to svoje že leta 1924 zapadlo mezno terjatev tudi z zakonitimi 5% obrestmi za tri leta nazaj. Pri posameznih delavcih bi že to zneslo po 100—500 dinarjev. Skupno pa je železniška uprava nakazala mariborskemu zastopniku železničarjev za ostanek razlike onih, ki so doslej tožili, samo na obrestih 83.000 Din. Že na obrestih so torej dobili železničarji prav čedno vsoto. Zahtevajo pa sedaj še 5 odst. obresti tudi od onih zneskov, ki so jih dobili trikrat izplačane po 10 odst. in pa odtegljaje za bolniški fond.

do radi tega razpisane nove. V poštev prihajajoči vpokojenci naj čakajo nadaljnjih navodil, ki bodo razglašena v našem listu. Zlasti pa jih opozarjamo, da naj ničesar ne podpisujejo, ako bi, in najsi bo kdorkoli že, zahteval od njih kakšen podpis.

zaupnikov, kakor tudi vseh funkcionarjev delavskih kulturnih društev. Dnevni red je zelo važen! Udeležba je za vse strogo obvezna!

IV. redna seja občinskega sveta se bo vršila v torek, dne 11. septembra s pričetkom ob 6. uri zvečer. Na dnevnem redu so: številne prošnje za sprejem v občinsko zvezo, prošnje občinskih nameščencev za napredovanje, dve prošnji ostarelih mestnih delavcev za onemogočeno podporo, prošnja posestnikov hišic v Delavski koloniji radi naprave ograje ob cesti, prošnja za napravo stopnišča s Pobrežke ceste v Taborsko ul., prošnja mestne godbe in šahovskega kluba za podporo, prošnja »Mariborskega tedna« za odpis veseličnega davka, prošnja Nahavljalne zadruge državnih uslužbencev za pobiranje tehtarine od čiste teže uvoženega blaga, osnutki najemnih pogodb za realno gimnazijo in drž. trgovsko akademijo, naknadna potrditev kopalne odredbe za preprečitev utapljanja kopalcev v Dravi, prošnja zastavljavnice Remm za podaljšanje koncesije za zastavljavnico, nič manj kot osem prošenj za gostilniške koncesije (izrek o krajevni potrebi) in par prošenj za preselitev gostilniške obrti, tri prošnje za obrt avtoizvoščka in poročilo o pregledu računskega zaključka mestne občine za l. 1932.

Neke mariborske tekstilne tovarne so že pričele po malem odpuščati delavce. Ali naj bo to pričetek zastoja v tej industriji? Edino Hutterjeva tovarna gradi še kar naprej nove objekte. Sedaj gradi novo strojnico in kurilnico z velikanskim dimnikom, ki bo po svoji velikosti tretji v državi.

Fašistični vandalizem. V sredo, dne 4. t. m. ponoči so doslej neznani storilci pomazali napisno tablo s. dr. Reimana s človeškim blatom, da na ta način dokumentirajo svoje fašistično-nacionalistično kulturno poslanstvo po zgledu njihovih duševno sorodnih bratcev v Italiji in Nemčiji. In taki vandali reklamirajo za sebe vodstvo naroda in države! Menda je tukaj na delu zločinska tolpa, ki ima na vesti ne samo ponovno razbitje in tatvino oglašnih desk naših listov, ponovno razbitje napisnih tabel dr. R. in dr. K., ampak najbrž tudi vlom in tatvino pisalnega stroja iz pisarne s. dr. R., o kateri smo zadnjič poročali.

Nov vandalski čin. V sredo, dne 4. t. m. ponoči so štirje moški razbili napisno tablo česalnega salona Feticch-Frankheim. Policiji se je boida posrečilo dva storilca prijeti, dva pa sta odnesla pete.

Avtovožnja na nogometno tekmo! V soboto, dne 8. t. m. se vrši v Ptuj prijateljska tekma med »Dravo« in »Svobodo«. »Svobodaši« se odpeljejo točno ob pol 3. uri izpred igrišča »Svobode« v Ptuj z avtobusom. Vsi, ki se žele udeležiti tega izleta, naj se javijo pred odhodom avtobusa s. Selinšku. Voznina Din 12.— tja in nazaj.

Glasbeno društvo železniških delavcev in uslužbencev v Mariboru priredi v nedeljo, dne 9. septembra 1934 izlet v gostilno »Weber« na Pobrežju. Godba bo igrala pod vodstvom kapelnika g. Schönherrja. Sodelovali bosta tudi delavski pevski društvi »Frohsinn« in »Krilato kolo«. Vabijo se vsi ustanovitelji, kakor tudi podporni člani, da se izleta polnoštevilno udeležijo.

Poceni meso. V ponedeljek, dne 10. sept. 1934 se bo prodalo od 7. ure naprej na stojnici za oporečno meso pri mestni klavnici 250 kg govejega mesa po Din 4.—, in sicer na osebo do 2 kg.

„Pot v življenje“

Prvi originalni ruski tonfilm

predvaja mariborski kino »Union« od danes, dne 7. do vključno 12. septembra. — Film je velike vzgojne, kakor tudi umetniške vrednosti in je doživel v vseh krajih tu- in inozemstva, kjerkoli je bil predvajan, naravnost kolosalen uspeh. Je pa ta film tudi v resnici nekaj izrednega, v tem so-glašajo vsi nepristranski kritiki. Menda še ni bilo filma, ki bi nam tako nazorno pokazal smisel in način moderne vzgoje mladega človeka, ki temelji izključno na zaupanju med vzgojiteljem in njemu izročeno mladino. Film nas seznani z življenjem, dejanjem in nehanjem zanemarijene mladine ruskih vele mest, z »besprisorniki«. Mladina z ulice, sama sebi prepuščena, krade, rop, ubija, se prostituira, da se preživi in prebije skozi življenje. Raztrgani, goli se pođe po ulicah, dremuhajo na solncu in prezebajo v strašnem mrazu ruske kontinentalne zime. Njihova bivališča so podzemlje, kleti in kanali. Med to družbo zaidejo tudi otroci takozvanih boljših rodbin, katere razpadejo pod težkimi udarci nemile usode. Kako malo garancije nudi rodbina človeški družbi za pravilno vzgojo naraščaja! — Nova družba pa posveča zanemarijeni mladini posebno skrb. Ponoči se podajo člani Rdečega križa v podzemlja, da poiščejo »besprisornike«, speče v njihovih brlogih in jih odpeljejo v mladinske domove, v varen pristan. Pri tem često tvegajo lastno življenje, kajti mladina, živeča v blodnji, sovraži družbo in njene ustanove, njej se hoče svobode, divje, nebrzdane svobode. — In vendar se članom Rdečega križa posreči zbrati pisano družbo »besprisornikov«. Skrb za nje je poverjena mlademu zdravniku, kateremu se v kratkem času posreči

pridobiti zaupanje svojih gojencev. Na tem zaupanju počiva ves nadaljnji zanimivi razplet dogodkov. Ko mislijo »besprisorniki«, da bo potegnil vzgojitelj revolver, privleče iz zepa škatljo cigaret in jih razdeli med nje. Stopivši iz poslopja, čakajo, da jih bo obstopila policijska straža, zato kar ne morejo verjeti, ko vidijo, da jih vodi zdravnik sam, ki hodi pred njimi. Divji mladi Tartar Mustafa, nekdanji vodja cele tolpe, vzljubi zdravnika. Niti denar ga ne more več premotiti. Seveda pa ne manjka med gojenci slabičev, toda boljši tovariši sami vplivajo nanje in jih z delom in zgledom vzpodbujajo. Se enkrat izbruhnejo med dobršnim delom mladencev stare strasti, ko vsled poplave zavladajo med njimi glad, ta največji sovražnik človeške kulture. Al prav ta dogodek je odločilnega pomena za nadaljni razvoj mladoletnikov. Da se zavarujejo pred slično katastrofo, zgrade železnico. Zaman jih skuša odvrti od dela delomrzní Fomke s svojim barom in lepimi deklicami. Gojenci, pridni delavci, razrežejo Fomkino družbo. — Fomka pa se maščuje nad Mustafom in ga zabode na železniškem tiru, dan poprej, predno steče po progi prvi vlak, katerega bi moral voziti Mustafa kot strojevodja. — Ko naslednji dan privozi prvi vlak do mesta, kjer leži mrtvo truplo Mustafe, zavladajo med slavnostnimi udeleženci globoka žalost. Mustafa položi na okrašeno lokomotivo in s tem izpolni njegovo željo, da se bo vozil kot prvi, na prvem vlaku, ki so ga zgradili nekdanji »besprisorniki«, sedaj koristni člani družbe.

Delavskim starišem, vsem vzgojiteljem, pa tudi mladini najtopleje priporočamo obisk tega filma.

Nogometni program Svobode v soboto in nedeljo. V soboto, dne 8. t. m. v Ptuj prijateljska tekma SK »Drava« : SK »Svoboda« (komb.). — V nedeljo 9. t. m. na igrišču »Svobode« ob pol 3. uri predtekma rezerv »Rapid« : »Svoboda«. — Ob 4. uri prijateljska tekma »Olimp« (Celje) : »Svoboda«.

Podružnica Del. kult. zveze »Svoboda« javlja, da se v nedeljo nameravani izlet v Slov. Bistrico vsled slabega vremena ni

vršil, pač pa se bo vršil v nedeljo, dne 9. septembra t. l. Odhod z avtobusom ob 1. uri popoldne izpred Delavske zbornice. Voznina tja in nazaj Din 20.—. Ako ne bo dovolj prijav za avtobus, se udeleženci odpeljejo s prvim popoldanskim vlakom.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Jesenice

Krajevna bratovska skladnica odreja za mesec september 1934 vrstni red zdravniške službe ob nedeljah in praznikih, ki velja za vse družinske člane brez razlike bivališča, in sicer: 8., 9., 16. in 30. septembra g. dr. Čeh Milan, 23. sept. g. dr. Kogoj Frančišek.

Kino »Radio« na Jesenicah odpira v petek, soboto in nedeljo, dne 7.—9. t. m. ob 8. uri (ne več ob pol 9. uri) zvečer, v nedeljo tudi ob 3. uri pop. v nanovo prečiščen dvorani jesensko sezono z vefilmom

»Hčerka polka« z Anny Ondrovo v gl. vlogi. Dodatki običajni. Sledi »Pesem noči« z Janom Kiepuro v gl. vlogi.

Lesce

Veliko vrtno veselico bo priredila podružnica »Svobode« v soboto, dne 8. septembra (v slučaju slabega vremena naslednji dan, v nedeljo, dne 9. t. m.) v Lescah na vrtu g. Olipa. Veselica bo združena s petjem, plesom, šaljivo pošto in pristo zabavo. Vstopnina Din 3.— za osebo. Začetek ob 4. uri pop.

CENE GOVORE!

Plašči za dame že od Din 190'-.
Obleke za moške že od Din 170'-.
Obleke za fante že od Din 60'-.

Dosežen je naš cilj — Oblekli smo vse ljudi dobro in poceni!

Prepričajte se o vsem brezobvezno v naših prodajalnah

TIVAR-OBLEKE

Iščemo dobre tkalce(ke)

z večletno prakso za proizvajanje enostavnih tkanin z osnovnimi branilci, proti zmernemu zaslužku. — Ponudbe na upravo lista pod »Tkalci z najmanj triletno prakso«.

Nabirajte nove naročnike!